

Forslag

til

Lov om ændring af lov om betalinger
(Midlertidig lempelse af kontantreglen)

§ 1

I lov om betalinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 53 af 18. januar 2023, som ændret ved § 9 i lov nr. 409 af 25. april 2023, foretages følgende ændring:

1. I § 81, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. finder ikke anvendelse på kontantbetalinger, der overstiger købesummen med mere end 500 kr.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. § 81, stk. 1, 2. pkt., i lov om betalinger, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, ophæves den 1. juni 2025.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget *Almindelige bemærkninger*

1. Indledning

Efter offentliggørelsen af indkaldelsen af 1.000-kronesedlen den 30. november 2023 har detailhandlen oplevet en markant stigning i brugen af 1.000-kronesedlen. Detailhandlen beretter, at brugen af 1.000-kronesedler til betaling stadig er hyppig, og den første forventede pukkel af brugen af 1.000-kronesedler er således længere end forventet. Hertil kommer, at der må forventes en større pukkel i slutningen af indkaldelsesperioden, som slutter 31. maj 2025, bl.a. fordi Nationalbankens informationskampagne forventes at have størst effekt i slutningen af indkaldelsesperioden. Detailhandlen har observeret, at 1.000-kronesedlen ofte benyttes til køb af varer med lav værdi.

Hyppige betalinger med 1.000-kronesedlen i handler med lav købesum er en udfordring for butikkerne. Det skyldes, at kontantreglen i lov om betalinger § 81 indebærer, at en butik er forpligtet til at tage imod kontanter som betalingsmiddel med enkelte undtagelser. Butikkerne er således forpligtede til at tage imod betaling med 1.000-kronesedlen selv for små køb, da de ellers ikke overholder kontantreglen.

Hvis der benyttes mange 1.000-kronesedler til betaling – herunder også for køb for småbeløb – kræver det endvidere en stor kontantbeholdning for at kunne give byttepenge tilbage. I en tid med varierende brug af 1.000-kronesedlen kan det være svært for butikkerne at forudse, hvor mange byttepenge de skal have liggende, og det er forbundet med både store omkostninger og øgede risici at have ekstraordinært store beholdninger af kontanter. Der er bl.a. væsentlige sikkerhedsrisici i form af tyveri, indbrud og røveri ved at have store beholdninger af kontanter liggende.

Forbrugerombudsmanden har modtaget klager over brud på kontantreglen i enkelte butikker. Forbrugerombudsmanden har sendt en orientering om kontantreglen til disse virksomheder. Senest har Forbrugerombudsmanden gjort det klart, at man med kontantreglen også er forpligtet til at modtage betaling med en 1.000-kroneseddel, uanset at købesummen er lav, og at man med kontantreglen således ikke kan skelne mellem reelle køb og køb, der primært har karakter af veksling af sedler. Derfor skal butikkerne være i stand til at tage imod kontanter for alle køb uanset købets karakter.

Med lovforslaget foreslås det, at det midlertidigt gøres frivilligt for butikkerne at modtage 1.000-kronesedler som betaling, hvis kontantbetalingen overstiger købesummen med mere end 500 kr. Lovforslaget muliggør dermed fortsat køb af varer med 1.000-kronesedler. Derimod vil betaling fra kunder, der ønsker at benytte en 1.000-kroneseddel til mindre køb op til 500 kr., der reelt kan have karakter af en veksling af sedler, kunne afvises.

2. Lempelse af kontantreglen

2.1. Gældende ret

Det følger af § 81, stk. 1, i lov om betalinger (kontantreglen), at danske betalingsmodtagere er forpligtet til at modtage betaling med kontanter i tidsrummet fra kl. 06.00 til kl. 22.00, hvis betalingsmodtageren modtager betalingsinstrumenter omfattet af lov om betalinger, jf. dog § 5 i hvidvaskloven, som indeholder en kontantforbudsgrænse på 15.000 kr., og bestemmelsens stk. 2-6.

Det følger af bemærkningerne til § 81, stk. 1, at bestemmelsen fastsætter en generel forpligtelse til at modtage kontanter i dagtimerne og sikrer, at forbrugere som udgangspunkt vil kunne betale med kontanter i forretninger, restauranter m.v. i løbet af dagtimerne. Derved sikres det, at den erhvervsdrivende ikke har mulighed for at betinge et salg af, at betalingen foretages med et elektronisk betalingsinstrument som f.eks. et Dankort, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 157 som fremsat, side 213.

Der findes i § 81, stk. 2-6, en række undtagelser til kontantreglen.

I medfør af stk. 2 gælder kontantreglen ikke i forbindelse med fjernsalg, herunder internethandel, og salg i selvbetjeningsmiljøer, herunder parkeringsautomater.

Det følger af stk. 3, 1. pkt., at betalingsmodtagere, der er beliggende i områder, hvor der kan være forhøjet risiko for røveri forbundet med modtagelse af kontanter, uanset kontantreglen i stk. 1 alene er forpligtet til at modtage kontanter fra kl. 06.00 til kl. 20.00. Det fremgår af stk. 3, 2. pkt., at betalingsmodtagere, der ikke modtager kontanter i tidsrummet kl. 20.00-22.00, skal opsætte skilte herom. Det fremgår af stk. 3, 3. pkt., at erhvervsministeren fastsætter, i hvilke områder i Danmark der kan være en forhøjet risiko for røveri forbundet med modtagelse af kontanter og af stk. 3, 4. pkt., at erhvervsministeren offentliggør en meddelelse herom på Erhvervsministeriets hjemmeside.

UDKAST

Det følger af stk. 4, at betalingsmodtagere kan fravige kontantreglen i stk. 1, for så vidt angår betalinger fra betalere, der ikke er forbrugere.

Det følger af stk. 5, at kontantreglen ikke finder anvendelse på betalingsmodtagere, når disse indgår som en del af festivaler, byfester og lignende arrangementer af midlertidig karakter, der opfylder en række betingelser, som oplistes i stk. 5, nr. 1-4.

Endelig følger det af stk. 6, at erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at bestemte typer af betalingsmodtagere er forpligtet til altid at modtage betaling med kontanter uanset stk. 1-3.

Betalingsmodtagere kan efter gældende ret ikke afslå at modtage en kontantbetaling på baggrund af summen af byttepenge, som kontantbetalingen vil give anledning til.

2.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter offentliggørelsen af indkaldelsen af 1.000-kronesedlen den 30. november 2023 har detailhandelen oplevet en markant stigning i brugen af 1.000-kronesedlen. Hertil kommer, at brugen af 1.000-kroneseddlen kan stige yderligere i takt med, at afslutningen på indkaldelsesperioden den 31. maj 2025, jf. bekendtgørelse nr. 1706 af 11. december 2023 om Danmarks Nationalbanks indkaldelse af visse pengesedler, nærmer sig, bl.a. fordi Nationalbankens informationskampagne forventes at have størst effekt i slutningen af indkaldelsesperioden.

Erhvervsministeriet er blevet opmærksom på, at detailhandlen samtidig har observeret, at 1.000-kronesedlen ofte benyttes til køb af varer med lav værdi, hvilket er en udfordring for butikkerne. Først og fremmest risikerer betalingsmodtagerne ikke at overholde kontantreglen, som generelt indebærer, at betalingsmodtagere er forpligtet til at tage imod kontanter som betalingsmiddel. Dernæst kræver anvendelsen af 1.000-kronesedlen som betaling for varer med lav værdi, at butikkerne har en stor kontantbeholdning til brug for afregning af byttepenge. Det udgør en væsentlig administrativ og økonomisk byrde for detailhandlen. Dertil kommer, at en sådan kontantbeholdning medfører væsentlige sikkerhedsrisici i form af risiko for tyveri, indbrud og røveri.

Det foreslås, at betalingsmodtagere fremover ikke vil være forpligtede til at modtage kontantbetalinger, hvis kontantbetalingen overstiger købesummen med 500 kr. eller mere. Forslaget vil medføre, at betalingsmodtagere får

UDKAST

mulighed for at afvise at tage imod kontanter, såfremt betalingsmodtageren skal give 500 kr. eller derover i byttepenge. Det muliggør dermed fortsat køb af varer med 1.000-kronesedler, men giver betalingsmodtagere mulighed for at afvise at modtage 1.000-kronesedler til betaling af beløb under 500 kr.

Det foreslås, at bestemmelsen ophæves i forbindelse udløbet af 1.000-kronesedlens indkaldelsesperiode, da bestemmelsen herefter vil være indholdsløs.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører ikke økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget fastsætter ikke pligter, hvorfor det ikke vurderes at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

[Afventer offentlig høring]

10. Sammenfattende skema

UDKAST

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 81, stk. 1, i lov om betalinger, at danske betalingsmodtagere er forpligtet til at modtage betaling med kontanter i tidsrummet fra kl. 06.00 til kl. 22.00, hvis betalingsmodtageren modtager betalingsinstrumenter omfattet af lov om betalinger, jf. dog § 5 i hvidvaskloven, som indeholder en kontantforbudsgrænse på 15.000 kr., og bestemmelsens stk. 2-6.

UDKAST

I medfør af stk. 2 gælder kontantreglen ikke i forbindelse med fjernsalg, herunder internethandel, og salg i selvbetjeningsautomater, herunder parkeringsautomater.

Bestemmelsens stk. 3-6 indeholder en række yderligere undtagelser til kontantreglen.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte § 81, stk. 1, 2. pkt., hvorefter 1. pkt. ikke finder anvendelse på kontantbetalinger, hvor betalingen overstiger købesummen med over 500 kr.

Forslaget vil medføre, at betalingsmodtagere får mulighed for at afvise at tage imod kontanter, såfremt betalingsmodtageren skal betale 500 kr. eller derover i byttepenge. Med forslaget vil det således fortsat være muligt at betale for varer med 1.000-kronesedler, hvis betalingsmodtageren skal give 500 kr. eller mindre tilbage i byttepenge. Det vil sige, at betalingsmodtager kun er forpligtet til at modtage betaling med en 1.000-kroneseddel, hvis købesummen overstiger 500 kr. Dermed vil betalingsmodtagere f.eks. kunne afvise at modtage en 1.000-kroneseddel som betaling for en pakke tyggegummi til 10 kr. Ligeledes vil betalingsmodtagere f.eks. kunne afvise at modtage en 1.000-kroneseddel som betaling for en vare, der har en værdi af 490 kroner.

Det vil være op til den enkelte betalingsmodtager, om denne ønsker at udnytte den foreslåede lempelse af kontantreglen i § 81, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil alene gælde indtil den 1. juli 2025, jf. lovforslagets § 2, stk. 2.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det foreslåede vil være en fravigelse af udgangspunktet om, at erhvervsrettet regulering skal træde i kraft enten den 1. januar eller den 1. juli. Fravigelsen er begrundet i, at lovforslaget ønskes af erhvervslivet hurtigst muligt,

UDKAST

og at loven ikke vil have samme virkning, hvis den først træder i kraft den 1. juli 2024.

Det foreslås i *stk. 2*, at § 81, stk. 1, 2. pkt., i lov om betalinger, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, ophæves den 1. juni 2025.

Det foreslåede vil medføre, at det alene vil være muligt for betalingsmodtagere at gøre brug af den foreslåede lempelse i § 81, stk. 1, 1. pkt., til og med den 31. maj 2025.

Dette vil indebære, at den foreslåede bestemmelse om undtagelse til kontantreglen automatisk ophæves den 1. juli 2025, medmindre reglernes gyldighedsperiode forinden forlænges ved lov.

Til § 3

Det fremgår af § 161 i lov om betalinger, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at §§ 1-158 og 160 ved kongelig anordning kan sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Det foreslås i § 3, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning kan sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 652 af 8. juni 2017 om betalinger er sat i kraft på Færøerne ved kongelig anordning nr. 1223 af 11. juni 2021.